

MYRS 25.02.2025 § 41

PPL/27/04.03.01/2025

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 1 ja TEM

Erityistavoite: 1.3

Hakemusnumero: 405601, 405767, 405768 ja 405769

Hakija: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Osahakija(t): Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, Oulun Matkailu Oy ja Kalajoen kaupunki

Toteutusaika: 1.3.2025 – 28.2.2027

Toteuttamisalue: Pohjois-Pohjanmaa (Oulu, Kuusamo, Kalajoki)

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

Lentoliikenteen tarjontaan, kapasiteetin ja lentolippujen hintoihin liittyvät haasteet ovat viime vuosina vaivanneet Oulun ja Kuusamon lentoliikennettä ja vaikuttaneet samalla koko maakunnan saavutettavuuteen ja eri toimialojen kilpailukykyyn. Oulun lentoaseman matkustajaprofiili painottuu liikematkustajiin, mikä luo paremmin pohjan ympärivuotiselle lentotarjonnalle. Oulu – Helsinki -välillä on kuitenkin vuoden 2022 lopusta lähtien liikennöinyt säännöllisesti vain yksi lentoyhtiö, minkä vuoksi kilpailun puute on nostanut lentolippujen hintoja huolestuttavasti ja ajoittain vaikeuttanut paikkojen saatavuutta. Kuusamon matkustajaprofiili puolestaan painottuu matkailijoihin, mikä aiheuttaa suuria tarjonnan vaihteluita sesonkien mukaan. Talvikaudella tarjontaa on runsaammin, mutta kesäkaudella tilanne on erittäin haasteellinen. Maakunnan hyvä ympärivuotinen saavutettavuus eri liikennemuodoilla nähdään erittäin tärkeänä erityisesti matkailuelinkeinon sekä liike-elämän kannalta.

Maakunnan alueilta on pidetty aktiivisesti yhteyttä matkanjärjestäjiin, lentoyhtiöihin ja muihin lentoliikenteen parissa toimiviin operaattoreihin. Uusia lentoyhtiöitä ja matkanjärjestäjiä on onnistuttu houkuttelemaan avaamaan tarjontaansa maakunnan alueelle, joten mielenkiintoa matkailualueiden tarjoamia palveluita kohtaan on olemassa. Eri puolilta maakuntaa saadusta palautteesta käy kuitenkin ilmi, että tilanteen edelleen parantamiseksi tarvitaan lisää innovatiivisia ja tehokkaita toimia. Käytäntö on osoittanut, että lentoyhtiöiden operoimat lyhyet sarjat ovat tervetulleita, mutta pitkäjänteisen kehittämisen näkökulmasta yhteistyöhön matkanjärjestäjien kanssa tarvittaisiin luotettavia näkymiä vähintään kolmeksi vuodeksi.

Saavutettavuuden kehittäminen nähdään maakunnassa erittäin tärkeänä. Lentoliikenteen osalta alueen toimijoilta tullessa palautteessa on toivottu yhteistyön parantamista reittiliikennettä harjoittavien lentoyhtiöiden kanssa. Toiveena on saada lisää suoria lentoja sellaisiin kohteisiin, joista avautuvat hyvät yhteydet eri puolille maailmaa. Erityisesti toivotaan Lufthansan Oulu-München -reitit kehittymistä ja vakiintumista sekä Kuusamo-Frankfurt-reitin saamista ympärivuotisiksi, sillä niiden nähdään palvelevan koko Pohjois-Suomea.

Kansainvälisten matkailijoiden osuus yöpymisissä on ollut Pohjois-Pohjanmaalla viime vuosina vain noin 14 prosenttia. Alueella on kansainvälisesti vetovoimaisia matkailubrändejä, kuten Pohjola Route, Visit Arctic Coast, Ruka-Kuusamo, Syöte ja Rokua Geopark. Pohjois-Pohjanmaan kaksi lentokenttää ovat kansainvälisten matkailijoiden ensisijaiset saapumisreitit näille alueille. Hankkeen aikana kehitetään aktiivisesti yhteistyötä lentoliikenteen ja matkailubrändien välillä, mikä voi merkittävästi parantaa alueen näkyvyyttä ja houkuttelevuutta kansainvälisillä markkinoilla.

Vaikka kaikilla edellä mainituilla matkailubrändeillä on omat erityiset tarpeensa ja lähtökohtansa toiminnan kehittämiseen, niiden välillä on myös yhteneviä tarpeita, ja yhteistyö tarjoaa merkittäviä synergiaetuja. Hanke toteutetaan seuraavilla osahankkeilla ja työpaketeilla:

OSAHANKE 1

Toteuttaja: Koillis-Suomen kehittämisyritys Naturpolis Oy: Saavutettavuus on suurin yksittäinen este Kuusamon lentokentän vaikutusalueen ympärivuotiselle kansainväliselle matkailulle.

Saavutettavuuden parantamiseksi alueen tulee keskittyä entistä tehokkaampaan lentoyhteyksien kehittämiseen. Lentoyhteyksien kehittämisen toimintamallin luomiseen kuuluisi mm. aikaisempien selvitysten ja kokemusten systemaattinen hyödyntäminen lentoyhtiöiden kontaktoimisessa ja neuvotteluissa sekä pullonkaulojen ja heikkouksien tunnistaminen. Alueen esittelymateriaaleja tulisi työstää lentoyhtiöiden tarpeet huomioiden, samoin alueen neuvotteluvalttien parempi tunnistaminen koko Kuusamon lentokentän vaikutusalueella on ensisijaisen tärkeää. Lentoliikenteen uudet avaukset Pohjois-Pohjanmaalla -hanke pyrkii kehittämään työkaluja ja toimintamalleja pitkän tähtäimen kehityksen mahdollistamiseen, huomioiden koko Kuusamon lentokentän vaikutusalueen (Kuusamo, Taivalkoski, Salla, Posio, Suomussalmi ja Pudasjärvi). Toimintamallien kehittämisen perustan luo vuosikellon tekeminen ja käyttöönotto sekä alue-edustus eri lentoliikennetapahtumissa. Naturpolis on kutsunut Kuusamon lentokentän vaikutusalueen matkailualueet mukaan partnereiksi hankkeeseen.

Hankkeen päätavoite on uuden lentoyhteyden avaaminen Kuusamon lentokentälle. Ensisijainen tavoite on täysin uuden reittilennon avaaminen Kuusamon lentokentälle lumettomalle ajalle. Tämä voi tarkoittaa täysin uuden toimijan aloitusta, tai nyt jo talvella toimivan yhteyden muuttumista ympärivuotiseksi (Lufthansa, Edelweiss, Eurowings) tai jopa charteryhteyden avaamista. Toimintamallin uudistuksen myötä pyrimme myös vahvistamaan Finnairin ympärivuotista tarjontaa.

OSAHANKE 2

Toteuttaja: Oulun matkailu Oy: Oulun Matkailu Oy:n osahankkeen päätavoitteena on vahvistaa ja tiivistää yhteistyötä eurooppalaisten matkanjärjestäjien kanssa, erityisesti Saksassa, Italiassa ja Espanjassa. Tavoitteena on löytää uusia matkanjärjestäjiä, jotka voisivat tuoda charter-yhteyksiä Oulun lentokentälle talvikaudella, jolloin meri on jäänyt ja alue tarjoaa ainutlaatuisia

matkailuelämyksiä. Matkanjärjestäjien houkuttelemiseksi keskitytään perhematkailijoihin ja luonto- sekä kulttuurimatkailijoihin, jotka arvostavat alueen tarjoamia talviaktiviteetteja ja luonnonläheisiä kokemuksia.

OSAHANKE 3

Toteuttaja: Kalajoen kaupunki: Kehittämällä matkailualueen kansainvälistä vetovoimaa, tarjontaa ja tunnettua voidaan saavuttaa asiakasvirtoja pohjoisen lentoliikenteen kysyntään. Kalajoen matkailualue on uusi merkittävä kasvupotentiaali kansainväliseen tarjontaan, mutta alueen tunnettuus kansainvälisillä markkinoilla on vielä vähäistä. Kalajoen majoitusliikkeisiin tilastoitiin viime vuonna 251 180 rekisteröityä yöpymisvuorokautta, joista ulkomaisten yöpymisiä oli 10 435. Ulkomaalaisten osuus yöpymisistä oli vain neljä prosenttia, kun koko maakunnan keskimääräinen prosenttiosuus oli 16,4 prosenttia. Viime vuosina tehdyt kansainvälistymistoimenpiteet ovat olleet vaikuttavia, jota osoittaa kansainvälistymisasteen nouseminen vuoden 2024 syyskuun loppuun mennessä lähes prosenttiyksiköllä. Näin ollen momentum on oikea ja juuri nyt on erityisen tärkeä vahvistaa kansainvälisiä toimia. Matkailijoiden yöpymiset myös keskittyvät Kalajoella vahvasti kesäkauteen, sillä kesä-elokuun yöpymisten osuus koko vuoden yöpymisvuorokausista oli vuonna 2023 peräti 70 prosenttia. Matkailun kestävä kasvun näkökulmasta on tärkeää tavoitella ympärivuotisuutta, jota tämän hankkeen toimenpiteet edistävät. Hankkeen kohderyhminä ovat B2B matkanjärjestäjät leisure-, schools- ja marina -segmenteissä Saksassa, Alakomaissa, Englannissa, Italiassa, Ranskassa, Espanjassa, Ruotsissa ja Puolassa.

OSAHANKE 4

Toteuttaja: Pohjois-Pohjanmaan liitto (pää toteuttaja): Hankkeen avulla luodaan perustaa Pohjois-Pohjanmaan vahvojen matkailubrändien ja erilaisten alueiden maakunnalliselle yhteistyölle. Hanke on mukana parantamassa Pohjois-Pohjanmaan kansainvälisyyttä edistävien matkailubrändien kuten Pohjola Route, Visit Arctic Coast, Ruka-Kuusamon ja Rokua Geopark -kohteiden kansainvälistä näkyvyyttä. Pitkän aikavälin tavoitteena on kehittää toimintamallia, jonka avulla maakunnan eri alueet voivat ennakoida ja valmistautua ajoissa liikenteen ja matkailun muutoksiin.

Hankkeen tavoitteena on varmistaa, että maakunnan toimijoilla ja päättäjillä on ajantasainen näkemys maakunnan matkailun tilasta ja liikenteeseen liittyvistä asioista. Tavoitteena on tuoda tietoa helposti saataville visualisoituina näkyminä niin, että palvelun käyttöön ei tarvita erillisiä tunnuksia. Tämän tavoitteen tukemiseksi hanke kerää tietoa ja tuottaa analyysejä liikenteen ja matkailun tulevasta kehityksestä.

Ryhmähankkeella luodaan edellytyksiä alueen saavutettavuuden parantumiselle ja toimet kohdistuvat maakunnan kahden lentokentän liikennöinnin lisäämiseen.

Kokonaiskustannusarvio PPL (€):

Henkilöstökustannukset: 30 000

Ostopalvelut: 19 070

Matkakustannukset: 4000

Välilliset kustannukset: 3715

Kustannukset yhteensä: 56 785

Kokonaisrahoitussuunnitelma PPL (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 45 428

Kuntien rahoitus: 11 357

Rahoitus yhteensä: 56 785

Kokonaiskustannusarvio Naturpolis (€):

Henkilöstökustannukset: 59 173

Ostopalvelut: 94 192

Matkakustannukset: 10 000

Välilliset kustannukset: 11 435

Kustannukset yhteensä: 174 800

Kokonaisrahoitussuunnitelma Naturpolis (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 139 840

Kuntien rahoitus: 34 960

Rahoitus yhteensä: 174 800

Kokonaiskustannusarvio Oulun Matkailu (€):

Henkilöstökustannukset: 55 000

Ostopalvelut: 50 000

Matkakustannukset: 16 000

Välilliset kustannukset: 8470

Kustannukset yhteensä: 129 470

Kokonaisrahoitussuunnitelma Oulun Matkailu (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 103 576

Yksityinen rahoitus: 25 894

Rahoitus yhteensä: 129 470

Kokonaiskustannusarvio Kalajoen kaupunki (€):

Henkilöstökustannukset: 41 599

Ostopalvelut: 23 331

Matkakustannukset: 7500

Välilliset kustannukset: 5070

Kustannukset yhteensä: 77 500

Kokonaisrahoitussuunnitelma Kalajoen kaupunki (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 62 000

Kuntien rahoitus: 15 500

Rahoitus yhteensä: 77 500

Hankearviointi, pisteet: 38/62 p.

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 4 A.

Valmistelija: Heikki Laukkanen, 050-9180035

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelmaa toimintalinjan ”Innovatiivinen Suomi” ja erityistavoitteen 1.3 ”Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen” osalta. Hankkeella mm. edistetään verkostoitumista matkailun alalla. Ohjelma-asiakirjan mukaisesti hankkeessa tavoitellaan kasvua ja kansainvälistymistä kehittäen ekosysteemejä, osaamiskeskittymiä ja verkostoja sekä tukemalla muita yhteistyömuotoja. Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022–2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 4 (Kansainvälisesti houkutteleva ja menestyvä Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A. (Kansainvälisesti kilpailukykyinen ja näkyvästi kiinnostava sijoittumisympäristö) osalta. Lisäksi hankkeella tuetaan Pohjois-Pohjanmaan matkailustrategiaa parantamalla alueen saavutettavuutta.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Tiina Rajala ja Martti Turunen jäätävivät itsensä ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.